

52. MORAVSKÝ PODZIM

22. 10. 2023

19.00

JANÁČKOVO DIVADLO

**Závěrečný
koncert –
Partnerská**

Poznaň

Mezinárodní hudební festival Brno / Brno International Music Festival

52. MORAVSKÝ PODZIM
52nd MORAVIAN AUTUMN

1.-22. 10. 2023

**Závěrečný koncert –
Partnerská Poznaň**

NE 22. 10. 2023 | Janáčkovo divadlo | 19:00

NE **1. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo
ZAHAJOVACÍ KONCERT
 A. P. HEINRICH Zpěv ducha divokého lesa
 BEETHOVEN Fantazie c moll
 PÄRT Credo
 SKRJABIN Prometheus (Symfonie č. 5 „Poema ohně“)
Polina Osetinskaja klavír
Slovenský filharmonický sbor
Filharmonie Brno
 dirigent **Dennis Russell Davies**
Cori O’Lan světelný design

PO **2. 10. 2023**, 19:00, Vila Tugendhat
ANTHONY PHILIP HEINRICH –
AMERICKÝ BEETHOVEN
 BEETHOVEN 32 variací na vlastní téma c moll
 A. P. HEINRICH klavírní skladby
Pavel Farský klavír, průvodní slovo

ST **4. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
KREMERATA BALTICA
 POLJOVA Poselství jednomu obyčejnému člověku
 SCHNITTKE Koncert pro klavír a smyčce
 PELĚCIS Concertino bianco
 JANČEVSKIS Lignum
 MUSTONEN Triptych
Onuté Gražinyté klavír
Kremerata Baltica

ČT **5. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
ONUTÉ GRAŽINYTÉ – KLAVÍRNÍ RECTÁL
 SKRJABIN, MESSIAEN, ČIURLIONIS, REMESA,
 BACEVIČIUS, KAPRÁLOVÁ, BACEWICZ
Onuté Gražinyté klavír

PÁ **6. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
BALADY Z GOTINSKÉHO HÁJE
 BEETHOVEN písně
 J. A. ŠTĚPÁN Schwanenlied
 V. J. TOMÁŠEK Lenora
Martina Janková soprán
Dennis Russell Davies klavír
Taťjana Medvecká recitace

SO **7. 10. 2023**, 20:00, Kryt 10-Z, Husova
REINER(KACE)
 REINER Tři písně milostné, Listopadové popěvky,
 Esther, Květovaný kůň
Aida Mujačić zpěv, klavír
 dramaturgie projektu **Pavel Straka**

NE **8. 10. 2023**, 20:00, kostel sv. Janů, Minoritská
RENESSANCE POLSKÉHO BAROKA
 ZIELEŃSKI Offerteria et communiones totius anni
Wrocław Baroque Ensemble
 dirigent **Andrzej Kosendiak**

ÚT **10. 10. 2023**, 19:30, kostel sv. Augustina,
 náměstí Míru
SMUTEK UTEK?!
 MESSIAEN Louange à l’Éternité de Jésus
 KOPELENT Karak
 JANÁČEK Pohádka, Sonáta
 SMOLKA Smutek utek
 MESSIAEN Louange à l’Immortalité de Jésus
Jiří Bárta violoncello, **Terezie Fialová** klavír

ČT **12. 10. 2023**, 19:00, Besední dům
SÓLO PRO SKLENĚNOU HARMONIKU
 REJCHA Gelegenheitskantate
 CIMAROSA De terra amica
 REJCHA Abschied der Johanna d’Arc von ihrer
 Heimath
 HASSE L’Armonica
Joanna Moskowicz soprán
Christa Schöpfung skleněná harmonika
Barbara Maria Willi recitace, cembalo
Brno Rejcha Collegium 2023
Filharmonie Brno, dirigent **Jonathan Cohen**

PÁ **13. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo

TAK PRAVIL ZARATHUSTRÁ

SCHUMANN Overture, Scherzo a Finále

BOLCOM Klavírní koncert č. 2

MOZART Maurerische Trauermusik

R. STRAUSS Also sprach Zarathustra

Emanuele Arciuli klavír

Symfonický orchestr rozhlasu MDR Lipsko

dirigent **Dennis Russell Davies**

NE **15. 10. 2023**, 21:00, Katedrála svatých Petra

a Pavla, Petrov

NEKLID ISLANDSKÉHO KLIDU

JÓHANSSON Virđulegu forsetar

Adam Wiltzie syntezátor, elektronika

členové **Moravia Brass Band**

dirigent **Chuheï Iwasaki**

ÚT **17. 10. 2023**, 19:00, Besední dům

HLEDÁNÍ ZTRACENÉ KRÁSY

M. BRUNNER Moving Silhouettes

MARTINAITYTÉ Hledání ztracené krásy...

Trio Bohémo

ST **18. 10. 2023**, 19:00, Besední dům

HISTORICKÝ BRAHMS & SOUČASNÝ

SILVESTROV

SILVESTROV Kýčovitá hudba, Čtyři kusy, Nostalgie,

Dva kusy, Visník-1996

BRAHMS Šest kusů, Tři intermezza, Dvě rapsodie

Alexej Ljubimov klavír

NE **22. 10. 2023**, 19:00, Janáčkovo divadlo

ZÁVĚREČNÝ KONCERT – PARTNERSKÁ

POZNAŇ

PENDERECKI Tři kusy ve starém slohu, Adagietto,

Violový koncert

KAPRÁLOVÁ Suita rustica

SZYMANOWSKI Houslový koncert č. 2

Milan Paľa viola, housle

Poznaňská filharmonie

dirigent **Łukasz Borowicz**

NOVÝ SVĚT MORAVSKÉHO PODZIMU

ČT **19. 10. 2023**, 19:00, foyer, nádvoří a půdní

prostory Besedního domu

MEZI NEBEM A ZEMÍ

PÁ **20. 10. 2023**, 19:00, Divadlo na Orlí

LIDSKÝ HLAS

SO **21. 10. 2023**, 19:00, Besední dům

JANÁČKŮV AKADEMICKÝ ORCHESTR

DOPROVODNÝ PROGRAM

ÚT **3. 10. 2023**, 19:00, CO.LABS, Kounicova 20

PSÍ SVĚT

, dětská opera

SO **7. 10. 2023**, 15:00–17:00, Besední dům

KVĚTOVANÝ KŮŇ

workshop s Aidou Mujačić

PO **9. – ÚT 10. 10. 2023**, FF MU, Arne Nováka 1

57. MEZINÁRODNÍ HUDEBNĚVĚDNĚ

KOLOKVIUM BRNO

Nové cesty opery

ÚT **10. 10. 2023**, 18:00, Klafé, Klácelova 1a

LEOŠ JANÁČEK A POZDNÍ OBROZENÍ NA

MORAVĚ

prezentace knihy Miloše Zapletala

ČT **12. 10. 2023**, 17:30, Besední dům

ANTOINE REICHA

prezentace knihy

SO **14. 10. 2023**, 21:00, Červený kostel

POSLEDNÍ POHANSKÉ OBŘADY

ÚT **17. 10. 2023**, 18:00, Besední dům

BESEDA SE SKLADATELEM

MARTINEM BRUNNEREM

KRZYSZTOF PENDERECKI

Tři kusy ve starém slohu (Trzy utwory w dawnym stylu)

Three Pieces in Baroque Style | 7'

1. Aria – Lento
2. Menuetto I
3. Menuetto II

Adagietto z opery / from the opera *Raj utraconý* (Ztracený ráj / Paradise Lost) | 5'

Violový koncert / **Viola Concerto** | 20'

1. Lento
2. Vivace
3. Tempo I (Lento)
4. Vivo
5. Lento (Tempo I)

přestávka

VÍTĚZSLAVA KAPRÁLOVÁ

Suita rustica pro orchestr op. 19 / **Suita rustica** for orchestra, Op. 19 | 16'

1. Allegro rustico
2. Lento – Vivo – Lento
3. Allegro ma non troppo

KAROL SZYMANOWSKI

Houslový koncert č. 2 op. 61 / **Violin Concerto No. 2**, Op. 61 | 22'

1. Moderato – Molto tranquillo
2. Andantino sostenuto
3. Allegramente – Molto energico
4. Andantino – Molto tranquillo

Milan Paľa viola, housle / viola, violin

Poznaňská filharmonie / Filharmonia Poznańska

Łukasz Borowicz dirigent / conductor

POZnaň*

Koncert se koná za podpory Polského institutu v Praze a města Poznaň.

The concert is supported by the Polish Institute in Prague and the City of Poznań.

Na závěrečném koncertě Moravského podzimu vystoupí filharmonie z dalšího (vedle lipského Symfonického orchestru Středoněmeckého rozhlasu) partnerského města moravské metropole, z polské Poznaně. Program připomíná nedožitě devadesátiny Krzysztofa Pendereckého, jednoho z nejvýznamnějších tvůrců polské a potažmo světové hudby druhé poloviny 20. století.

Za zdroji pravdy, svobody a tradice

Teprve delší časový odstup ukáže, zda **Krzysztof Penderecki** (1933–2020) vstoupí do hudebních dějin jako Beethoven přelomu tisíciletí, rozhodně už teď je však jasné, že mezi skladateli z generace narozené vesměs ve 20. a 30. letech, kteří vtiskli charakteristickou podobu hudbě sklonku 20. století, mu náleží jedna z nejpřednějších pozic. Obohatil hudební slovník o nekonvenční zvuky, volil emocionálně působivé vyjadřovací prostředky, vědomě do své hudby zahrnoval duchovní, sociální a politický rozměr. Vnitřním korektorem mu byla pravdivost, zpětnou vazbou správně zvolené cesty často nelibost – publika („každé ‚búúú‘ je pro mě motivací,“ říkával), církve, establishmentu. Jeho skladatelský odkaz zahrnuje pět oper, osm symfonií, instrumentální koncerty, skladby orchestrální i komorní a řadu vokálních děl převážně na duchovní texty. Svou stopu zanechal i v žánrech scénické a filmové hudby. Ve **Třech kusech ve starém slohu** předchází dvěma menuetům z kultovního filmu Wojciecha Jerzyho Hase *Rukopis nalezený v Zaragoze* (1963) árie původně zkomponovaná pro umělecký dokument Zbigniewa Bochenka *Passacaglia pro Zikmundovu kapli* (1966). Z tří vět skladby je zejména tato árie svědectvím, že z návratů do hudební minulosti těžil Penderecki mnohem víc nežli jen stylové nebo kompozičně-technické inspirace. Některé jeho skladby nebo jejich části – s výjimkou děl z modernistického období – připouštějí různé instrumentální verze nebo provozování vně původních cyklů. Árie žije na koncertních pódiích též v aranžmá pro dechové kvinteto, pro klavír sólo a podobně a její vokální (sborovou) verzi použil Alain Resnais ve filmu *Je t'aime, je t'aime* (1968).

Adagietto je původně sice spjato s Pendereckého operou *Ztracený ráj* (1976), avšak běžně je provozováno samostatně. Zrodilo se z jediného motivu, který skladatel podle svých vlastních slov „nemohl dostat z hlavy“. Hudba *Adagietta* je začleněna do druhého dějství, kde se na několik minut zastavuje děj a evokuje atmosféru první milostné noci v Rájské zahradě. Jemný, elegický charakter odkazuje k mýtické nevinosti, v podtextu se klubou dramata budoucích činů a věků. *Adagietto* rychle zdomácnělo v koncertním orchestrálním repertoáru, v roce 2006 vypracoval skladatel verzi pro anglický roh a smyčcový orchestr.

Z rodu děl fungujících v různých verzích je i **Koncert pro violu a orchestr** (1983). Penderecki měl obzvláštní zálibu ve smyčcových nástrojích – než se rozhodl pro profesní dráhu skla-

datele, hrál na housle. *Violový koncert* zkomponoval na objednávku venezuelské vlády k oslavám 200. výročí narození Simóna Bolívara (Penderecki v té době stál svou hudbou otevřeně na straně polského hnutí Solidarita, jemuž šlo o totéž jako venezuelskému El Libertadorovi – o osvobození z cizí nadvlády). Převážně tonálním materiálem spadá koncert do Pendereckého neoromantického období, má přehlednou, více méně sonátovou formu a velmi dramatický obsah. Po sólistovi žádá jak vyspělou techniku, tak i krajní výrazové nasazení. Tklivou, ponurou atmosféru díla (skladatel ho původně opatřil titulem *Elegie*) předznamenává sekundový „vzdech“, jímž nastupuje sólová viola v úvodu bez podpory orchestru a k němuž se hudba přes kontrastní části druhou a čtvrtou průběžně vrací. Sólové a orchestrální vstupy jsou vyvážené, ke zvýraznění neklidu a dramatickosti přispívá metrická uvolněnost, v sólovém partu místy dovedená až k eliminaci taktových čar. Dílo sice nakonec, jak se s Pendereckého skladbami stávalo, tak úplně nesplnilo očekávání zadavatelů, nicméně záhy se zařadilo mezi nejhranější díla svého druhu z 20. století vedle violových koncertů Paula Hindemitha, Bély Bartóka a Bohuslava Martinů. Na premiéře v Caracasu 24. července 1983 hrál sólový part José Vasques, dirigoval Eduardo Ran. Penderecki téměř okamžitě vypracoval další verze („...i když píšu pro definovaný nástroj, píšu také ‚nad‘ tento nástroj“). Oddaným interpretem skladby se stal Grigorij Žislin, který v roce 1985 představil verzi pro violu a 13 sólových smyčců a tři perkusionisty (bez dechů). Následovaly verze pro violoncello (1989) a pro klarinet (1995).

Když po úspěchu své *Vojenské symfonie* na festivalu Mezinárodní společnosti pro soudobou hudbu v Londýně dostala **Vítězslava Kaprálová** (1915–1940) od londýnské pobočky vydavatelství Universal Edition objednávku na suitu na motivy českých písní, bylo jí pouhých třiaadvacet let. Měla dobře nakročeno, ***Suita rustica*** (1938) byla jejím 19. číslovaným opusem a po ní stihla vytvořit nebo rozpracovat ještě téměř dvacet dalších skladeb. Zadáání skladatelce skvěle vyhovovalo – originalitu invence jí zaručila melodika a rytmika lidových písní její rodné země, stylově se mohla dále rozvíjet pod vlivem ikonického hlasu dobové hudební moderny, jímž byl Igor Stravinskij. *Suita* má tři věty, v každé jsou použity dvě lidové písně kontrastního charakteru. V první větě jsou to *Přeletěl slaviček cez javorníček* a *Čiaže je to rolička nezoraná*, v druhé *Měla jsem holúbka* a *Furiant* a ve třetí *Ešče mě nemáš* a *Vysoko zornička*. Práce na skladbě autorku zjevně těšila, modernímu zacházení s lidovou písní se přiučila u Bohuslava Martinů, v úspornosti v použití kompozičních prostředků a nápadité instrumentaci je znát vliv Stravinského baletu *Petruška*, jímž se dlouhodobě zabývala. V druhé větě jsou slyšet smetanovské a dvořákovské ohlasy. „Živá, krásná, temperamentní a milá,“ napsal o *Suitě* muzikolog a životopisec Vítězslav Kaprálové Jiří Macek. Původně měla premiéru *Suity* v Londýně řídit sama autorka, k tomu však nakonec nedošlo a první provedení se uskutečnilo v brněnském rozhlase 16. dubna 1939 za řízení Břetislava Bakaly. *Suitu rusticu* věnovala skladatelka hudebnímu publicistovi Otakarů Šourkovi jako výraz vděku za jeho pomoc při prodloužení stipendia, díky němuž mohla pokračovat ve studiu na pařížské École normale. O zvětšení *Suity* na zvukové

nosiče se postarala Filharmonie Brno s dirigenty Jiřím Pinkasem (Supraphon 1975) a Olgou Pavlů (Radioservis 2016) a Symfonický orchestr českého rozhlasu s Marko Ivanovičem.

Polský skladatel **Karol Szymanowski** (1882–1937) se narodil v obci Tymošovka v Čerkaské oblasti na Ukrajině (kam se až do svých čtyřiceti let vracel) a po bolševické revoluci se jeho rodina odstěhovala do Varšavy. Svůj hudební jazyk si třibil postupně pod vlivem hudby Fryderyka Chopina, Richarda Strausse, impresionistů i expresionistů, až si nakonec vytvořil svůj osobní styl, podle něhož je jeho autorství rozpoznatelné během prvních taktů. Do jeho posledního, „národního“ období, během něhož skladatel čerpal hojně inspiraci z folkloru horských regionů Kurpie a Podhalí, spadá i jeho **Druhý houslový koncert**. Dílo je plodem dlouholeté umělecké spolupráce skladatele a Pawla Kočaňského, houslového virtuosa, pro něhož Szymanowski zkomponoval už *Houslovou sonátu* op. 9 (1904) a *První houslový koncert* op. 35 (1916). Žádost o nový koncert zastihla Szymanowského v plném tvůrčím rozletu. Koncert vytvořil bezprostředně po *Čtvrté symfonii* a v září 1932 napsal příteli: „Paweł mi nedal pokoj a celý houslový koncert ze mě prostě vymáčkł. Napsal jsem to za necelé čtyři týdny, takže si dokážeš představit, jak jsem musel pracovat a jak velmi jsem unavený.“

Druhý houslový koncert je oproti *Prvnímu* stylově mnohem odměřenější, střídmejší a méně citově rozervaný. Chromatika ustupuje diatonice a modální přehlednosti, pozornost poutá virtuozita prýštcí z potěšení z artistní hry a dobře rozpoznatelné a sledovatelné melodické motivy. Ve skladbě nejsou přímé citace folklorních zdrojů, spíš – podobně jako Stravinskij nebo Bartók – Szymanowski generuje vlastní „imaginární folklor“. Sólový part je místy kořeněn interpretačními manýrami lidových houslistů z polské Vysočiny. Romantizující rapsodičnost si koncert uchovává ve formě: navzdory rozčlenění do čtyř hlavních částí je míněn jako jednovětý celek s kadencí oddělující druhou a třetí část (pojetí uplatněné už v *Prvním houslovém koncertu*, ve *Třetí symfonii* a v *Klavírní sonátě* č. 3). Obvykle se hrává původní Kočaňského kadence, někteří sólisté vkládají svou vlastní. Pro skladatele i prvního interpreta byl *Houslový koncert* č. 2 labutí písní. Slavný houslista jej premiéroval s Varšavskou filharmonií pod vedením Grzegorza Fitelberga 6. října 1933 a bylo to jeho poslední vystoupení – zemřel 12. ledna 1934. Při odevzdání partitury k vydání Szymanowski, hluboce dojatý smrtí svého přítele, přidal následující věnování: „A la memoire du Grand Musicien, mon cher et inoubliable Ami, Paul Kočański“ (Památce velkého hudebníka, mého milého a nezapomenutelného přítele, Pawła Kočaňského). A pro Szymanowského byl tento koncert posledním velkým symfonickým dílem, které zkomponoval před svou smrtí. Koncert je dnes součástí kmenového repertoáru mnoha vynikajících interpretů.

Wanda Dobrovská

Milan Paľa

Milan Paľa

Milan Paľa, původem slovenský houslista žijící v Brně a jedna z nejvýraznějších postav dnešní hudební scény, je typem erudovaného a přemýšlivého interpreta, který jde vlastní cestou. Zatímco jiní hudebníci staví kariéru na několika skladbách, on studuje stále nová díla. Neuvažuje přitom v zavádějících kategoriích „velikáni“ a „kleinmeistři“ – všem skladatelům přisuzuje stejné právo na to, aby jejich hudba zněla, přistupuje k nim s pokorou a odhodláním prokázat účín jejich tvůrčích výpovědí.

Zásadní vliv na formování Paľova hudebního projevu měla spolupráce se skladateli, která vyústila ve vznik množství skladeb „šitých“ mu na míru. Jeden z největších impulsů mu dodal umělecký kontakt s významným francouzským varhaníkem a skladatelem Jeanem Guillou. Dnes je Milan Paľa

vyhledávaným interpretem nových děl, který má za sebou velké množství premiér skladatelů světových (mj. Guillou, Dusapin, Tüür, Kõrvits, Sirodeau), českých a slovenských (Emmert, Iršai, Lejava, Demoč, Kmiřová ad.).

Přestože je jeho repertoár značně široký a zasahuje do všech období od baroka po současnost, jeho doménou zůstává hudba 20. a 21. století, kterou prezentuje na prestižních pódii. V posledních letech vystoupil na festivalech ISCM World New Music Days, Muzički Biennale Zagreb, Pražské jaro, Hudební fórum Hradec Králové či bratislavský Melos-Étos, v sálech jako Großes Festspielhaus v Salcburku, Narodowe Forum Muzyki ve Vratislavi nebo Saarländische Staatstheater; spolu s orchestry jako Filharmonie Brno, Symfonický orchestr hl. m. Prahy FOK či Slovenská filharmonia pod taktovkou dirigentů jako Dennis Russell Davies, Alexander Liebreich, Case Scaglione, Pierre-André Valade, Jakub Hrůša, Juraj Valčuha nebo Marián Lejava uvedl houslové koncerty autorů jako Edward Elgar, Leoš Janáček, Béla Bartók, Karol Szymanowski, Erich Wolfgang Korngold, Alfred Schnittke, Harrison Birtwistle, Esa-Pekka Salonen či Pascal Dusapin. Zvláštní pozornost, kterou poslední jmenovanému skladateli Milan Paľa v současnosti věnuje (provedení kompletního díla pro housle včetně obou houslových koncertů), vyústila v novou skladbu, kterou pro něj Dusapin napsal a kterou Paľa premiéroval na Festival Messiaen au Pays de la Meije 2022.

Nebývale rozsáhlá, kvantitativně a obsahově unikátní je Paľova diskografie vydávaná na značce Pavlík Records. Zahrnuje sonáty pro housle (violu) sólo nebo s průvodem klavíru světových skladatelů (např. Beethoven, Brahms, Grieg, Bartók, Šostakovič), komplet šestí houslových sonát Mieczysława Weinberga, natočených živě na festivalu Moravský podzim 2019, houslové koncerty Albana Berga, Karola Szymanowského či Alfreda Schnittkeho. V době koronavirové pandemie a s ní související vynuceně omezené koncertní činnosti (2020/2021) Paľa vydal osm alb s hudbou Pascala Dusapina, Samuila Fajnberga, Valentina Bibika, Alfreda Schnittkeho, Leoše Janáčka, Adriána Demoče a Jany Kmiřové, z nichž většinu natočil se svou uměleckou a životní partnerkou, klavíristkou Katarínou Paľovou. Významné postavení v Paľově diskografii zaujímá nahrávka Bachových *Sonát a partit BWV 1001 – 1006*. Za jedinečné počiny lze označit nahrávky kompletní slovenské tvorby pro sólové housle (*Violin Solo in the Works of Slovak Composers I–V*), projekt *Cantus Moraviae*, zacílený na tvorbu pro sólové housle nebo violu moravských skladatelů, a album *Milano* se skladbami napsanými pro stejnojmenné pětistrunné housle z Ateliéru Bursík, obohacené o spodní violový registr. Milan Paľa hraje na housle Omayra z dílny Bronislava a Jana Bursíkových.

Více na www.milanpala.com

Poznaňská filharmonie

V 20. letech minulého století se hudbymilovní a vlastenecky smýšlející obyvatelé Poznaň, zvyklí na bohatý hudební život pod pruskou nadvládou, rozhodli založit po vzoru velkých evropských center filharmonii. Filharmonie v Poznani tenkrát ještě ani nebyla pořadatelskou institucí, ani nevlastnila budovu nebo sál, ale reprezentovala ambice svých zakladatelů. Naplnit je nebylo až tak těžké, protože od roku 1919 v Poznani fungovala Polská opera a disponovala orchestrem. Stačilo tedy rozšířit programovou nabídku o koncertně symfonický repertoár. Zpočátku se koncerty poznaňské filharmonie nekonaly moc často ani pravidelně, ale u publika měly úspěch.

Jako instituce vznikla **Poznaňská filharmonie** v roce 1947 z iniciativy všestranně hudebně vzdělaného právníka Tadeusze Szeligowského, jehož jméno nese ve svém plném názvu (Filharmonia Poznańska im. Tadeusza Szeligowskiego). Orchester patří mezi nejvýznamnější symfonická tělesa v Polsku, procestoval prakticky celou Evropu. U nás vystupoval například na Janáčkově máji nebo Smetanově Litomyšli. Poznaňská filharmonie je hlavním symfonickým protagonistou festivalu Poznańska Wiosna Muzyczna, vystupuje rovněž na festivalech Warszawska Jesień a Wroclawia

Cantans a často uvádí premiéry skladeb současných polských i zahraničních autorů (jeden z nejnovějších projektů, s nímž orchestr podnikl počátkem roku 2020 turné po Německu a Francii, se jmenoval *Kompozytorzy na walizkach – Skladatelé na kufrech*). Od roku 1952 pravidelně doprovází finalisty Mezinárodní houslové soutěže Henryka Wieniawského v Poznani. Památnou událostí v historii orchestru bylo vystoupení před papežem Janem Pavlem II. ve Vatikánu. V plejádě dirigentů, kteří před orchestrem stáli, figurují i česká jména – Václav Smetáček nebo Zdeněk Mácal. Mezi desítkami úspěšných titulů, které Poznaňská filharmonie za dobu své existence pořídila, vyniká premiérová nahrávka oratoria *Quo vadis* od Felikse Nowowiejského oceněná v roce 2018 jednou z nejprestižnějších světových cen – International Classical Music Award. Domovskou koncertní scénou Poznaňské filharmonie je aula Univerzity Adama Mickiewicze vyhlášená svými mimořádnými akustickými vlastnostmi a krásnou novorenesanční architekturou.

Lukasz Borowicz

Lukasz Borowicz přijíždí na festival Moravský podzim jako mezinárodně uznávaný operní a koncertní dirigent. Ve svém rodišti Varšavě absolvoval obor dirigování na Hudební akademii Fryderyka Chopina a získal doktorát pod vedením Antoniho Wita. Jako operní dirigent debutoval v říjnu 2006 ve varšavské Národní opeře (*Don Giovanni*), kam se pravidelně vrací. Hudebním nastudováním se podílel rovněž na operních inscenacích v Krakovské opeře, ve Velkém divadle v Lodži, v Polské královské opeře nebo v opeře ABAO v Bilbau. Poté, co v roce 2010 uvedl Dvořákovu *Rusalku* v Lodži, se ujal jejího hudebního nastudování také v Národním divadle v Praze v roce 2017. V říjnu 2018 se představil jako první polský dirigent v historii pařížské opery, když v Opeře Bastille připravil k premiéře Meyerbeerovy *Hugenoty*. Krátce na to (v prosinci 2019) dirigoval premiéru *Halky* od Stanisława Moniuszka v Theater an der Wien. V březnu 2022 nastudoval Janáčkův *Zápisník zmizelého* a Fallovu *Čarodějnou lásku* pro štrasburský operní dům Opéra national du Rhin.

Dirigoval většinu velkých evropských orchestrů (London Philharmonic Orchestra, BBC Scottish Symphony Orchestra, Konzerthausorchester Berlin, rozhlasové orchestry v Hannoveru, Lipsku a Stuttgartu aj.). Stanul na dirigentském stupínku před Symfonickým orchestrem hl. m. Prahy FOK, PKF – Prague Philharmonia, Janáčkovou filharmonií Ostrava, Filharmonií Bohuslava Martinů Zlin, dirigoval většinu polských orchestrů. Své nahrávací aktivity cílí k popularizaci polské hudební kultury, nahrál všechny houslové koncerty Grażyny Bacewicz (se sólistkou Joannou Kurkowicz) a kompletní soubor symfonických děl Andrzeje Panufnika (s Polským rozhlasovým orchestrem a Konzerthausorchester Berlin). Jeho diskografie obsahuje více než 110 titulů, čtyři z nich získaly cenu Diapason d'Or.

V letech 2007–2015 byl Lukasz Borowicz uměleckým šéfem Polského rozhlasového orchestru a v letech 2006–2021 byl prvním hostujícím dirigentem Poznaňské filharmonie, jejímž je

od sezony 2021/2022 šéfdirigentem a hudebním ředitelem. Současně působí jako první hostující dirigent Krakovské filharmonie a vede třídu dirigování na Hudební akademii Krzysztofa Pendereckého v Krakově.

Více na www.lukaszborowicz.com

Lukasz Borowicz © Katarzyna Zalewska

Appearing at the final concert of Moravian Autumn will be the philharmonic orchestra of another city (the other being Leipzig and its MDR-Sinfonieorchester) with which the metropolis of Moravia is partnered: Poznań in Poland. The programme commemorates the 90th anniversary of the birth of Krzysztof Penderecki, one of the leading figures in Polish and, indeed, world music of the second half of the 20th century.

“Contemporary composers can no longer write nice melodies,” was how the director of PWM, the Polish music publisher, teased the dyed-in-the-wool avant-gardists of the 1960s, including Henryk Górecki and **Krzysztof Penderecki** (1933–2020). Both soon proved that they certainly could write beautiful melodies, in works they coincidentally both gave the same title – **Three Pieces in Old Style**. While Górecki’s was a direct response to the friendly provocation, Penderecki’s was extracted from his film scores for Zbigniew Bochenek’s *A Passacaglia to the Sigismund Chapel* (1966) and Wojciech Jerzy Haś’s *The Saragossa Manuscript* (1963), in which the old music style was related to the content of the films.

In the second act of Penderecki’s opera *Paradise Lost* (1976), the action stops for several minutes and we hear music evoking the atmosphere of the first night of love in the Garden of Paradise. The composer later recast this as an independent piece, **Adagietto**, which was soon adopted into the concert repertoires of many orchestras. Originally titled *Elegy*, the **Concerto for Viola and Orchestra** (1983) was written to celebrate the 200th anniversary of the birth of Simón Bolívar. The musical language of the work is already unmistakably neo-Romantic: the concerto is written in a style to which the composer remained faithful until the end of his life, retaining the emotional expression of techniques used in both old and new music.

Vítězslava Kaprálová (1915–1940) composed her **Suita rustica** on commission from the London branch of Universal Edition publishers following the success of her *Military Sinfonietta* at the London festival of the International Society for Contemporary Music. Each of the suite’s three movements is a treatment of two folk songs. The work is a product of Kaprálová’s original musical imagination; she was enchanted by the music of Igor Stravinsky and Bohuslav Martinů, and in the second part we hear echoes of Smetana and Dvořák.

Karol Szymanowski (1882–1937) wrote the solo part of his **Second Violin Concerto** in collaboration with the celebrated virtuoso Paweł Kochański, for whom the premiere was his last performance (and for Szymanowski this was the last major symphonic work that he composed before his death). Cast in a single movement, the concerto is enlivened particularly in the solo part by stylised performance mannerisms of folk violinists from the Polish regions.

An authority on 20th and 21st century violin and viola music, **Milan Paľa** has premiered a number of new works by composers such as Jean Guillou, Jevgenij Iršai, František Emmert, Marián Lejava and Erkki-Sven Tüür. For his extensive discography he created an anthology of Slovak music for solo violin, and his recordings of concertos by Karol Szymanowski and Alban Berg brought him international recognition. He is introducing audiences to the music of composer from the Central and East European regions.

Wanda Dobrovská, translated by Štěpán Kaňa

Vydala / Published by: Filharmonie Brno

Text / Text by: Wanda Dobrovská

Grafický návrh / Design by: B tým s.r.o.

Grafická úprava, sazba / Typesetting by: Ingrid Králíková

Redakční uzávěrka / Information correct as of: 10. října 2023 / 10 October 2023

Filharmonie Brno, příspěvková organizace / contributory organisation

MHFB Moravský podzim / BIMF Moravian Autumn

Komenského náměstí 534/8, 602 00 Brno, Česká republika / Czech Republic

www.filharmonie-brno.cz

www.moravsky-podzim.cz

+420 539 092 839, lucie.snajdrova@filharmonie-brno.cz

manažerka festivalu / festival manager

+420 539 092 811, predprodej@filharmonie-brno.cz

prodej vstupenek / ticket office

Změna programu vyhrazena. / Programmes are subject to change.

STATUTÁRNÍ MĚSTO BRNO FINANČNĚ PODPORUJE FILHARMONII BRNO, PŘÍSPĚVKOVOU ORGANIZACI

B | R | N | O |

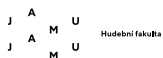
FILHARMONII BRNO A FESTIVAL FINANČNĚ PODPORUJÍ

DĚKUJEME ZA PODPORU A SPOLUPRÁCI

POZnaň*

PARTNERSKÉ HOTELY FILHARMONIE BRNO

• • •
• • •
**Filharmonie
Brno Philharmonic**

www.moravsky-podzim.cz